

47. Teorie ran nádob

Nyní se budeme zabývat zcela novým viděním v knize Zjevení. Toto vidění je v návaznosti na frázi „přišel hněv tvůj“ ve Zj 11,18 a nachází se od Zj 15,5 do konce 18. kap. a detailněji líčí Boží odpověď na hněv národů, který je popsán ve Zj 12 a 13. Jako předešlá vidění, i toto začíná s úvodní scénou ve svatyni, pokračuje viděním sedmi nádob, což je pasáž významně paralelní se sedmi polnicemi. Hlavní rozdíl s polnicemi je v tom, že se polnice dotýkají čtvrtiny země, zatímco nádoby zahrnují celou zemi. Boží protivníci jsou izolováni a Boží lid je zachráněn. V této přednášce se budeme zabývat úvodní scénou a prvními pěti nádobami.

Začněme úvodní svatyní scénou ve Zj 15,5-8, podobně jako v Zj 4 a 5, Zj 8,2-6; Zj 11,19.

- 5 Potom jsem viděl, jak se otevřela svatyně stánku svědectví v nebi a vyšlo sedm andělů, přinášejících sedm pohrom;
- 6 byli oděni kněžským rouchem, čistým a zářícím, a kolem prsou měli zlaté pásy.
- 7 Jedna ze čtyř bytostí před Božím trůnem podala těm sedmi andělům sedm zlatých nádob naplněných hněvem Boha, živého na věky věků.
- 8 Svatyně byla naplněna oblakem slávy a moci Boží, takže nikdo nemohl vstoupit do svatyně, dokud se nedokoná sedmero pohrom, které přináší těch sedm andělů.

„Po tomto jsem viděl“, tato fráze zpravidla označuje významnou přestávku v textu. Nepoužívá se vždy, ale pokud je použita, víme, že je významná, např. Zj 4,1; Zj 7,1.9; Zj 18,1 atd.

Podíval se do nebe. Toto se odehrálo také v Zj 15,1-4, avšak nyní jde o nové vidění, což ukazuje ta významná přestávka. Neznamená to, že se nevyhnutelně navazuje na předešlou scénu, na skleněné moře. Předešlá scéna se přímo váže na Zj 11,19. Nyní čtenář vstupuje do nového vidění v nebesích. Vidíme chrám, svatostánek svědectví. Je zde spojen obraz Mojžíšova stánku a Šalomounova chrámu. V poušti byla svatyně stanem, v Šalomounově době se stala chrámem, nápaditou stavbou. Velké t u slova tabernacle v NIV není naznačeno v původním textu, jedná se o chrám v normálním slova smyslu. Ve Zjevení se toto slovo vztahuje na nejsvatější místo chrámu. Jde tedy o nejsvatější místo v chrámu, kde se Bůh zjevuje na svém trůnu. Tento termín není použit ve Zj 4 a 5 nebo ve Zj 8, kde se mluví o nejsvatějším místě. V textu je řečeno, že toto místo bylo otevřeno, což nám připomíná Zj 11,19; 4,1, kde byl nebeský příbytek otevřený. Ve Zj 19,11 je otevřeno samotné nebe. Ve Zj 15 se tedy dostáváme k velice zajímavému obrazu.

Co se odehrává v chrámu?

Z chrámu vyšlo sedm andělů se sedmi pohromami. Byli oděni v čistém zářícím Iněném rouchu a nesli zlaté pásy kolem prsou. Zdá se, že nebeský chrám je stálým zdrojem pohrom na zemi. To bychom ani neočekávali. Je tomu tak ve Zj 14,15-17; Zj 16,1.17 a zde ve Zj 15.

Ne jenom nádoby, ale také polnice a pečete přicházejí z chrámu. Je zajímavé, že Boží chrám je místo, kde se může najít milost, ale je to také místo, ze kterého vycházejí Boží soudy, když je milost odmítnuta. Pohromy jsou důsledkem neposlušnosti Boží smlouvy. Tak jako ve Zj 6 se jedná o zlořečení smlouvy. Vycházejí z chrámu jako důsledek zrušeného vztahu mezi lidmi a Bohem.

Text dále říká, že vyšlo 7 andělů se sedmi pohromami. Neboť jim nádoby ještě nebyly dány, jsou tito andělé nositeli poselství zlořečení smlouvy. Možná jsou to ti samí andělé jako u polnic. Polnice byla nástrojem pohromy. Zde však musí obdržet nádoby jako potřebný nástroj. To nám připomíná Zj 15,1, kde je zmíněno 7 posledních pohrom. V určitém smyslu fungují verše 2-4 jako krátká přestávka mezi první zmínkou o posledních sedmi pohromách a tímto pohledem na chrám, kde se opět hovoří o pohromách. Je zajímavé, že tito andělé nosili zlaté pásy kolem své hrudě. To nám připomíná vidění Syna člověka ve Zj 1,13, kde se láskyplně stará o církve, avšak zde bude vylit soud. Zřetelně tak v knize Zjevení láskyplné starání se o církve a vylití Božího soudu není považováno jako rozpor. Milost a soud tvoří charakteristiku jednoho a samého Boha, pro oba činy je nošen stejný šat.

- 7 Jedna ze čtyř bytostí před Božím trůnem podala těm sedmi andělům sedm zlatých nádob naplněných hněvem Boha, živého na věky věků.

8 Svatyně byla naplněna oblakem slávy a moci Boží, takže nikdo nemohl vstoupit do svatyně, dokud se nedokoná sedmero pohrom, které přináší těch sedm andělů.

Zde se mluví o jedné ze čtyř živých bytostí, která dává sedmi andělům 7 zlatých nádob. Tyto živé bytosti jsou nejbližšími bytostmi u trůnu. Připomíná nám to 4 jezdce na koních, kde jsou v pozadí také čtyři živé bytosti. V tamtom textu je objektem pohrom celé lidstvo, avšak zde jsou objektem pohrom pouze zlí. Doba milosti uplynula, což za chvíli uvidíme v textu.

Andělé obdrželi 7 zlatých nádob, což nám připomíná pohár Božího hněvu ve Zj 14. Vzpomeňme si na Iz 51, kde je nastíněn koncept poháru Božího hněvu v dějinách. Je zajímavé, že v aramejském překladu Izajáše je použito to samé slovo pro pohár v Iz 51 jako zde ve Zj 15. Překladatelé do aramejštiny si očividně půjčili toto slovo z řečtiny. Zdá se tedy zcela jasné, že tyto nádoby hněvu nejsou něco zcela jiného od poháru hněvu ve Zj 14. Tento termín se frekventovaně používá v řeckém SZ pro nádoby používané ve svatyni v chrámu. Je jasné, že zde fungují zcela stejně. Jsou to chrámové nádoby, svatyněové nádoby. V SZ o tom pojednávají texty Ex 27,3; Nu 4,14; 1 Kr 7,40.45.50 a 2 Kr 12,13; 25,15. Tento termín je tedy ve SZ neustále používán pro označení nádob spojených s chrámem a svatyní. V tomto případě se však místo obětních nádob k Bohu jedná o nádoby chrámového hněvu. Vyjadřují to, že milost přestala pro všechny příjemce těchto nádob. Ve Zj 15,8 je chrám naplněn kouřem Boží slávy do takové míry, že nikdo nemůže vejít do chrámu. To je zajímavé, neboť nám to připomíná zasvěcení svatyně ve SZ dobách, viz **Ex 40,34.35**.

34 Tu oblak zahalil stan setkávání a příbytek naplnila Hospodinova sláva.

35 Mojžíš nemohl přistoupit ke stanu setkávání, neboť nad ním přebýval oblak a příbytek naplňovala Hospodinova sláva.

Tento popis je uveden u zasvěcení svatostánku v poušti. Povšimněme si paralelní zprávy v **1 Kr 8,10.11** v době, kdy byl zasvěcován Šalomounův chrám.

10 Když kněží vycházeli ze svatyně, naplnil Hospodinův dům oblak,

11 takže kněží kvůli tomu oblaku nemohli konat službu, neboť Hospodinův dům naplnila Hospodinova sláva.

Při obou příležitostech zasvěcování byla v chrámu taková sláva, že se musela zastavit služba uvnitř. Bylo to jednoduše naplněno takovou obrovskou slávou, že lidé nemohli vstoupit dovnitř. Zde je řečeno, že byla svatyně naplněna takovým oblakem slávy Boha, že nikdo nemohl vstoupit dovnitř. Zdá se, že to odráží dobu, kdy nikdo nebude moci přijmout přímlyvnou službu, která se odehrávala v chrámu. Jedná se o ukončení této přímlyvné služby do konce sedmi nádob pohrom. Zdá se, že je to popis jinými slovy ukončení období milosti (tříbení). Povšimli jsme si toho ve Zj 10,7. Až sedmý anděl zatroubí na svoji polnici, bude ukončeno Boží tajemství. Je vidět, že 7 nádob pohrom je paralelních k Božímu hněvu, který přichází u sedmé polnice. Těchto 7 nádob pohrom je zcela součástí období po ukončení doby milosti. Milost je ukončena, nyní vidíme důsledky neposlušnosti.

Zj 16,1: A slyšel jsem mocný hlas ze svatyně, jak praví sedmi andělům, "Jděte a vylejte těch sedm nádob Božího hněvu na zem!"

Termín vylití připomíná jazyk knihy Leviticus, kde se vylévá krev obětí. Povšimněme si **Zj 16,6:** těm, kdo prolili krev svatých a proroků, dal jsi pít krev; stalo se jim po zásluze!"

Slovo prolít i zde má význam vylít.

Vylití nádob je odpovědí na hněv národů. Nádoby jsou vylity, neboť národy prolili krev Božího lidu. Mezi těmito dvěma ději je bezprostřední souvislost. Co je rozhodnuto v nebi, je nyní provedeno na zemi. Tyto předané nádoby v nebi jsou nyní vylity na zemi.

2 První anděl šel a vylil svou nádobu na zem, a zlé, zhoubné vředy padly na lidi označené znamením dravé šelmy a klekající před jejím obrazem.

Slovo země je zde to samé jako ve Zj 8,7 u první polnice. Na lidi padly ošklivé a bolestivé rány. Tak jako první čtyři pohromy polnic dopadly na fyzický svět, přinejmenším na pohled, 1. a 4. nádoby pohrom mají přímý dopad na lidstvo. Řecké slovo pro vředy se objevuje ve SZ velice často. Je použito na vředy, které se objevily u Egyptanů během pohrom. Dopadly pouze na Egyptany, nikdy se netkly Izraelitů. Toto slovo je také použito ve vztahu k malomocenství, např. Lv 13,18-27. Jako takové je toto slovo často použito pro

potrestání hříchů, 2 Kr 5,25-27; 2 Par 26,16-21. Toto slovo může být také použito k popisu zlořečení smlouvy, Dt 28,27.35; Jb 2,7.

Máme rozumět těmto vředům doslovně?

Je to pravděpodobné, neboť není nějaké obrazné vysvětlení, které by zde dávalo smysl. Může se tedy stát, že jeden z důsledků bude výskyt kožních vředů u zlovolníků. Je napsáno, že tyto vředy padly na ty, kdo měli znamení šelmy a klekali před jejím obrazem. Tato fráze jasně identifikuje obdržitele pohrom jako utlačovatele ze Zj 13,15-17. Nejsou to normální lidé, kteří jsou náhodně vybráni pro Boží odplatu, ale spíše Bůh používá tyto vředy, aby zastavil tyto utlačovatele od jejich činů. Nechali vydat nařízení smrti na všechny Boží lid, aby jej zničili. Bůh používá tyto rány, aby utlačovatele zastavil a ukončil pronásledování. V těchto pohromách začíná provádět to, co slíbil ve Zj 14,9-11, že ti, kdo mají znamení šelmy a uctívají její obraz, obdrží odplatu.

3 Druhý vylil svou nádobu na moře, a změnilo se v krev jako krev zabitého a všechno živé v moři zahynulo.

Text je paralelní s 2. polnicí ve Zj 8,8.9, kde se však pouze třetina moře změnila v krev a zemřela pouze třetina živých bytostí. Zde je zintenzivnění a dovršení této rány. Celé moře se mění v krev a vše živé v moři umírá. Tato pohroma je jasně zintenzivněním toho, co se děje v polnicích. Je to plný a závěrečný projev Božího hněvu, který byl částečně vylit již dříve v lidské historii.

4 Třetí vylil svou nádobu na řeky a prameny vod, a změnil se v krev.

Toto nám také připomíná třetí polnici, ve které jsou prameny hořké jako pelyněk a ti, kdo je pijí, umírají. Avšak zde se všechny vody změnilly v krev, není zde však žádný poukaz na smrt. Následuje píseň oslavující spravedlnost a čestnost Boha.

5 Tu jsem slyšel, jak praví anděl, který má moc nad vodami, "Spravedlivý jsi, Bože, svatý, který jsi a kterýs byl, že jsi vynesl tento rozsudek,

6 těm, kdo prolili krev svatých a proroků, dal jsi pít krev; stalo se jim po zásluze!"

7 A od oltáře jsem slyšel hlas, "Ano, Pane Bože všemohoucí, pravé a spravedlivé jsou tvé soudy."

Píseň oslavuje Boha, neboť vykonává trest, který odpovídá kriminálním činům násilníků. Činí tak kvůli svatým. Bůh je oslavován, protože tito svatí byli shledáni vinnými v pozemských soudech kvůli tomu, že sloužili Bohu a odmítli padělek. Bůh mění rozhodnutí těchto pozemských soudů. V nebeské soudní síni vykonává soudy nad těmi, kdo nespravedlivě obvinili jeho lid. Tato píseň odráží jako echo píseň ve Zj 15,3, kde vidíme, že Boží cesty jsou spravedlivé a čestné.

8 Čtvrtý anděl vylil svou nádobu na slunce, a byla mu dána moc spalovat lidi svou výhní.

Toto připomíná 4. polnici, která také zahrnuje ránu na slunci. Zde už to však není třetina rány, je to celková rána na slunce. V protikladu k polnici, místo zeslabení intenzity slunce je zde tato intenzita zvýšena. Bolest 4. rány je bolestí nadměrného tepla, což nás přivádí k pozoruhodné pasáži ve verši 9.

9 Lidé hynuli nesmírným žárem a proklínali Boha, který má moc nad takovými pohromami; ale neobrátili se, aby mu vzdali čest.

Rozhodující stanovisko je zde to, že lidé měli příležitost činit pokání, které však odmítli. Tyto rány nezpůsobí změnu jejich života. Oni odmítají oslavovat Boha. Toto identifikuje možnost činit pokání jako kázání 1. anděla ve Zj 14,7. Někteří jako odpověď činí pokání, viz Zj 11,13, avšak většina lidí tak nečiní. Oni zlořečí Bohu, který má moc nad těmito pohromami. Bůh bere na sebe odpovědnost za své činy vůči zatraceným. V 2 Te 2 říká, že on sesílá svody. Ve Zj 17,17 ukazuje, že jednota národů proti jeho lidu je součástí jeho plánu, který má plně pod kontrolou. Zlí lidé se jej nyní pokoušejí osočovat za důsledky svých vlastních činů. Bůh nese odpovědnost za své činy, zlovolníci toto však nečiní. Je zajímavé si povšimnout napětí mezi těmito pasážemi - mezi Boží svrchovaností na jedné straně, kde Bůh má vše pod kontrolou, kde Bůh je ten, kdo vylévá tyto pohromy, na druhé straně jsou lidé vedeni k odpovědnosti za své činy. Pro lidi ze Západu je tomuto obtížné porozumět. Avšak v hebrejském způsobu myšlení není žádný protiklad v myšlence, že Bůh má děj plně pod kontrolou, a přesto jsou lidé plně odpovědní za své činy. To je dobrá zpráva, neboť

v dnešních dnech trpíme pod oběma extrémami. Na jedné straně lidé říkají, že vesmír není pod kontrolou, neexistuje Bůh, Bůh je mrtvý, jak by jinak mohl dovolit vše, co se děje. Lidé si myslí, že Bůh nemá situaci pod kontrolou a že je nemožné zvládat život. Na druhé straně někteří věří tomu, že Bůh má vše pod kontrolou do té míry, že neexistuje svoboda a odpovědnost. Pro tyto lidi může život ztratit smysl. Takže hebrejský koncept paradoxu Boží svrchovanosti na jedné straně a plné odpovědnosti lidí na druhé straně je jedno z nejvíce uspokojujících učení. To nám umožňuje důvěřovat tomu, že jednoho dne se vše obrátí v dobré, neboť Bůh má vše pod kontrolou. Na druhé straně můžeme dělat vše, co je v našich silách, abychom se podíleli na Božím díle.

Uvažujme na chvíli nad těmito pohromami, které jsme probrali. Jsou tyto pohromy ve Zj 16,2-9 doslovné nebo obrazné?

Už jsme se touto otázkou ve stručnosti zabývali u pohromy s vředy. Obvykle se v knize Zjevení upřednostňuje obrazný smysl. V tomto případě je však velice obtížné určit, jaký smysl pohromy mají, pokud jsou míněny obrazně. Vzpomeňme na 4 jezdce na koních, na které jsme se dívali v symbolickém a obrazném významu, kteří dávali dokonalý smysl. Avšak zde postrádáme upřesňující informace, které jsou u pečeti a polnic a které nám ukazují na obrazný přístup. Pokud máme brát nádoby obrazně, potom vše, co můžeme říci je to, že znázorňují různé důsledky, které přicházejí jako výsledek hříchu, jako zlořečení smlouvy. Vředy jako malomocenství jsou potrestáním za hříchy. Vody změnivší se na krev mohou naznačovat, že utrpení zlovolníků bude mít podobný charakter jako u těch, kteří byli dříve utiskováni a pronásledováni. Možná tyto verše ukazují, že vesmírný boj a zavržení zákona a pořádku budou hrát roli ve zničení zlých. Bude to jako bitva, která změní moře v krvavou barvu. Spalující žár slunce by mohl znamenat zesílenou záři Božího slova, které ukazuje na hřích a volá po soudu nad těmi, kdo odporují Bohu.

Na druhé straně, pokud mají být nádoby vzaty doslovně, vyjadřovaly by hroznou zkušenost poslední generace zlovolníků s nemocemi, znečištěným životním prostředím a přírodními katastrofami. Já osobně se domnívám, že jsou tyto pohromy myšleny doslovně, avšak nechci to brát nějak dogmaticky, neboť text není moc jasný.

Další otázka vztahující se k těmto pohromám, Pokud tyto rány přijdou po konci doby milosti, což se zdá, že tomu tak bude, jaký mají smysl? Proč by měli být zlovolníci mučeni po uzavření doby třibení? Protože zlí už nejsou schopni činit pokání po ukončení doby milosti, zdá se to jako mstivé činy od Boha, aby je dále sužoval. Odpověď na tuto otázku leží ve významném tématu v pozadí tohoto textu, a tím je Boží spravedlnost v provádění soudu nad zlými. Toto jasně popisuje Zj 16,5-7. Bůh je spravedlivý a čestný v tomto trýznění, neboť zlovolníci dostávají to, co různými způsoby činili ostatním. Rány jsou přiměřené jejich zločinům.

Rány odpovídají na další obvinění Boha. Obviněním je to, že je soudce, který svým rozhodnutím některé zachrání a druhé odsoudí. Skutečně by se nikdo ze zlovolníků nezměnil, pokud by porozuměli Bohu lépe? Měli zlovolníci všechny možnosti jako spravedliví? Rány ukazují, že ať jsou okolnosti jakékoli, zlovolníci pokračují v odporu proti Bohu. Ve skutečnosti je jejich opozice o to větší. Dřívější rány přivedly lidi k pokání. Tato série ran nepřivádí k pokání nikoho, ačkoli je mnohem horší. Zlovolníci již nejsou schopni chopit se Božího spasení. Příliš dlouho se od Boha odvraceli. Také soužení spravedlivých je neodvede od Boha. Spravedliví zůstanou spravedlivými a nečistí nečistými. Ukončení doby milosti není soudní rozhodnutí na Boží straně. Je to jednoduše taková doba, kdy lidské události budou tak uspořádány, že každý na zemi učiní nezvratné rozhodnutí pro nebo proti Bohu ve stejnou dobu. Takže i když tyto rány přijdou po ukončení doby milosti, a tím se zdají být soudně dané, přesto slouží Božím záměrům.

To nás přivádí k 5. nádobě pohromy. **Zj 16,10.11.**

10 Pátý anděl vylil svou nádobu na trůn šelmy, a v jejím království nastala tma,

11 lidé se bolestí hryzali do rtů a trýznění vředy rouhali se nebeskému Bohu, ale neodvrátili se od svých činů.

Pátá pohroma uvrhuje trůn šelmy do tmy. V tomto kontextu se zřetelně jedná na odkaz ve Zj 13,2, kde se mluví o moci šelmy. Šelma v době svého vzkříšení dostává moc, autoritu, zejména s povzbuzením od šelmy ze země. V kontrastu je Boží trůn zmíněn ve Zj 12,5, 14,3 a 16,17. Trůn vyjadřuje místo sídla moci, autority. Je to místo, ze kterého lidé rozpoznají východ moci a autority. Může to být delegovaná moc nebo pouze údajná moc. Tato rána ukazuje, že moc šelmy z moře bude postavena určité výzvě, a to skrze doslovnou temnotu nebo nějakým způsobem skrze devastující ztráty poznání nebo funkce. Tato temnota způsobí ponížení šelmy z moře ve světě. Dojem údivu a ohromení, který je zaznamenán ve 13. kap., vyprchá. Tato změna atmosféry může vést ke zničení zlé trojice, která je reprezentovaná nevěstkou v 17. kap. První čtyři rány v této sérii jsou vylity na jednotlivce a lidé se začínají uvědomovat, že se děje něco hrozného. Avšak 5. rána je vylita na systém, na sídlo šelmy. Je to začátek Božího závěrečného a plného činu ve vztahu k těmto mocnostem, které oponovaly jemu a jeho lidu. Text říká, že se lidé v bolestech hryzali do jazyků. To naznačuje, že temnota není myšlena doslovně, neboť samotná temnota nezpůsobuje bolest. Bolest, která je zde míněna, je sklíčenost, která přichází se strachem z temnoty a z nebezpečí, která jsou v ní skryta. Tato temnota je zcela jasně něco daleko vážnějšího, možná devastující pokoření nějakého druhu. Ve verši 11 je řečeno, že zlořečili Bohu nebes a odmítli činit pokání. Ať Bůh dělá cokoli, ani tyto rány nepřivedou zlovolníky k pokání.

Závěr

V této fázi Zjevení je konflikt v plném běhu. Jeho konečný výsledek je stále nejistý. Avšak velké a závěrečné vítězství je obsahem následujících kapitol Zjevení. Ještě nenadešel konec, avšak Boží lid může najít útěchu alespoň v jedné věci, Pronásledování a svody nebudou trvat věčně. Bůh bude činný a jeho činy budou rozhodující až nadejde čas. V kap. 16 začal Boží velký protiúder proti národům, které se Bohu protiví. Tento protiúder nic nezastaví, dokud se všechna opozice neodstraní, dokud smutek, bolest, nemoci a smrt nebudou vyhlazeny z vesmíru. V dalších kapitolách Zjevení můžeme vidět tento velkolepý závěr.